

Sandödla

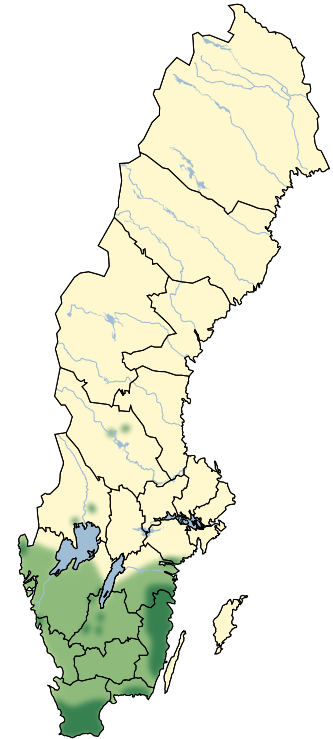
Lacerta agilis

Rödlistekategori: Sårbar (VU)

Fotograf: Johan Samuelsson

Varför är sandödlor rödlistad?

Man har genom återinventering av ett stort antal förekomster, kända under perioden 1980–2000, konstaterat att beståndet av sandödlor har minskat med cirka en tredjedel under de senaste 20 åren. Minskningstaktens storlek innebär att sandödlan hamnar i kategorin *Sårbar* (VU) enligt A-kriteriet (A2ace).

Ekologi

Sandödlan har en fläckvis utbredning i Halland, delar av Skåne, Blekinge, östra Småland och Östergötland. Därutöver finns ett antal små och isolerade förekomster i Bohuslän, Västergötland, Värmland och Dalarna. Totalt är arten känd från cirka 250 platser i landet. Inklusivt ett mörkertal beräknas det finnas cirka 360. Sandödlan lever i små kolonier på torrmarker med busk- och örtvegetation och med mellanliggande öppna ytor för solning och äggläggning. På vissa platser i Halland och Blekinge finns den även i kustnära klipp- eller blockmarker.

Hotfaktorer

Det största hotet mot sandödlan är trädplantering eller spontan igenväxning av sand- och grustäcker och andra för arten lämpliga öppna platser. Många lokaler hotas även av markexploatering som t.ex. bebyggelse och breddning eller nyanläggning av vägar. Hårt slitage på marken under äggläggningsperioden, orsakat av t.ex. motocross, människor eller boskap, kan vara ödesdigert. Kemisk gräs- och buskbekämpning längs järnvägsbankar kan beröra sandödlapopulationer negativt.

Åtgärder

Lokaler med sandödlan bör skyddas mot plantering, spontan igenväxning, markexploatering samt alltför hårt slitage från boskap, fordon, maskiner och rörligt friluftsliv. Fortsatt hävd av lagom omfattning bör eftersträvas på torr- och sandmarker så att de hålls öppna. Efterbehandling och igenplantering av grus- och sandtäcker bör inte ske. Istället bör dessa genom återkommande åtgärder som röjning, bränning och harvning hållas öppna. Detta gynnar även ett stort antal andra arter. Att skapa nya livsmiljöer för arten är viktigt.

Övrigt

Om man lyfter sandödlan i svansen kan den lossna. Svansen fortsätter att röra sig ett tag därefter, vilket kan upplevas som obehagligt. På ödlan växer så småningom en ny svans ut, som oftast är kortare än den ursprungliga.

Sandödlan har valts som exempelart för torra, ofta sandiga, öppna miljöer där det lever många hotade arter.